

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Quid ex continua Cœlorum rotatione naturalis ratio de Angelorum
euincat existentia?
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

CERTAMEN II.

Quid ex continua Caelorum rotatione naturalis ratio de Angelorum euincat existentia?

Naturalis ratio, vel à priori, & causis, siue Phisicis, siue metaphisicis, vel à posteriori, & effectibus ordinis alterutris potest solummodo procedere, ut aliquid, seu demonstratiue, seu probabiliter, suadeat pro medijs, seu principijs, ex quibus discitur, euentia, vel probabiliter, ut dialecticis est notum requidem Angelorum existentiam à priori, & per causas euinci, non demonstratiue solum, sed probabiliter adhuc, naturalis ratione minime posse, certum omnibus est; siquidem Phisica, & totalis Angelorum existentia causa Deus est, illos non quidem necessario, sed libere, pro suo arbitrio, ac libera voluntate, & decreto producent, atque extra causas apponens: atque, ut eos producendi decretum, & voluntas libera à Deo concipitur, atque habeatur, potius, quam omittatur, nulla naturalis causa, siue intrinseca Deo, siue extrinseca, atque in creaturarum reliquarum coniuncto, & natura potest, nisi ex fundamento, arbitrio, maiori designari: ergo ex causa Phisica nequit Angelorum existentia, adhuc probabiliter, nedum euidenter, euinci. Minor probatur dissectione rationis petita ex bono vniuersi quam adhibet S. Thom. 1. p. qu. 50. art. 1. corp. quia nimirum ad bonum vniuersi, à Deo effecti, ut à causa efficiente, spectat, ut in eo sit aliquid quod perfecte (quantum effectui creato licet) Deum eius auctorem, secundum virtutem, & potentiam, qua ipsum efficit, imitetur: Siquidem, & effectus bonum, & perfectio est assimilatio ad suum agens, quæ vniuersum ab omni agente intenduntur. Et si verò, in vniuerso ratione animæ rationalis eiusmodi assimilatio, ad Deum, per intellectum, & voluntatem vniuersi auctorem, videatur reperiri, cum tamen animus rationalis imperfectum quid, ut pote substantia partialis, sit, nequit, per illam perfecta ad suum auctorem per intellectum, & voluntatem assimilatio vniuersi reperiri, quæ esse in eo, potest, & oportet, quoniam substantia spiritualis completa intellectiva, & volitiva, quæ nil sane aliud, quam Angelica Substantia est) in rebus esse admittatur. Verum hæc congruentia solum ratio est, notæ aliunde ex fide Angelorum existentia, & productionis, ut non, citra rationem, & consequentiam omnem, facti à Deo Angeli videantur; non verò ex solum ratione facti, probabiliter adhuc, & verisimiliter iudicentur: ut Mysterij incarnationis, quod sola fide nobis innotuit, potiusque innotescere executi rationes, & congruentia plures Patres, & Theologi laudabiliter, subtiliter, & docte designant; ex quibus tamen solis, ne probabiliter quidem, eius existentia suaderetur.

2. Accedit, nec Deum perfectissimum, ut potest, quare, nec sibi, quam posset, perfecte simillimum mundum producere teneri, ut concors Theologorum sententia est; & etiam, infinites pene, plures, & plures mundos perfectiores, & perfectiores, & in quibus perfectior, & perfectior Dei (etiam quoad intellectum, & voluntatem, per quæ ad extra operatur) Authoris sui similitudo elucet. Deum posse absolute producere, nec eius potentiam, nec artem mundi huius productione exhaustam fuisse, & effectam certum vique est. Posse etiam substantias spirituales intellectivas, & volitivas productis longe nobiliores in rebus ponere, quas tamen de facto non posuit, cum tamen positas de facto, & productas à Deo fuisse æque argumentum probat: cum eis positus perfectius vniuersum foret ac suo Authori in potentijs intellectus, & voluntatis, quibus operatur, similis: sed neque effectum illum potentia intellectiva, & volitiva, per quam omnia etiam irrationalia, & in anima operatur, pone-

re, neque id necessario in suis operationibus ad rem intendere debet, sed solum pro libito posse, & prætere, & intendere, in ijs etiam in quibus id exequi, & intendere potest: quia id solum probatur distincta præfacto: eam rationem sufficienter de se motum esse, ut id intendere, & exequi absolute in rebus, & vniuerso pro mero suo arbitrio possint agere illius propositione motum de facto fuisse. Non ergo à priori, & per causas euinci, adhuc probabiliter, Angelorum existentia à ratione sola naturali potest, rationis sensu deprehensa congrue ea ratio possit, designari. Tota igitur controuersia in re præsentem esse Theologia potest, an ex effectibus aliquot, quos experimus, substantia eiusmodi separate spirituales (quas Angelos dicimus) existere, in rebus naturali ratione, à posteriori, demonstrantur, aut efficaciter euincantur.

3. Ea in re duplicem (quod ad demonstrationem à posteriori, & ex effectibus attinet) extreme oppositam sententiam reperio. Prima demonstrari à posteriori Angelorum existentiam vniuersam affirmat: ita docet videtur, Aristoteles, & Plato, cum affectis, inique S. Thom. proxime & 2. contra gentes, cap. 46. & Thom. omnes veteris, iuniorisque Dominici, & reliquis paulo antiquioribus Theologis communis sententia absolute fuit; sed non omnes eadem ratione demonstrari Angelorum existentiam putant, ut inferius videbimus. Secunda sententia demonstrari ratione naturali, vlla à posteriori, & ex effectibus aliquot in rebus deprehensio Angelorum existentiam absolute negat: ita expresse Averroes 1. p. qu. 50. sect. 1. & 2. etiam Anticus d. 1. de Angel. num. 1. Morizius D. etiam 1. sect. 2. Arriaga t. 2. prime partis de Angel. d. 1. sect. 1. petrotam, atque eis prius Valentia noster 1. p. d. 4. qu. 1. pu. 1. versu quartum aliquot, Vazq. 1. p. t. 2. d. 178. cap. 1. rationes à S. Thom. & antiquioribus adductas demonstrationes esse negat alijs vero, quas ipse producit, ac mox expendit, efficaciam id ostendendi concedit non autem demonstrationis efficaciam expellit: quare de efficaciam probabilitatem maxima videtur locutus, ut expresse locutus est noster Quirós 1. p. t. 1. tract. 8. d. 1. sect. 1. numer. 7. quæ nimirum efficacia fuit euidentiam pertingat: id, quod, ut minimum, cessare videtur noster Ioan. Præpositus, ex Caelorum more concordia, & constante, Aristoteles intelligentias, eos impellentes, & mouentes deducebat, certa à Deo lege, ut inde solum eorum numerum iniquit, deprehenditque ratione posse crederet. 12. met. text. 41. quæ tot solum intelligentias, seu Angelos, quorū cælorum motus text. 48. hac ratione concludit: si enim essentia, utique mouebunt, cum latens finis sit, quamquam, & oracula ab intelligentijs, siue Angelis reddi, apud Gentiles agnoscat. 3. de Histo. animal. cap. 10. de caprolemmij agens, & incantationes eisdem auctoribus tribuit. lib. 8. cap. 24. & 3. de anima text. 29. non solum loco motiua substantias spirituales separatas, verum, & intellectivas homine nobiliores recognoscit & 1. de Cælo cap. 9. Plures præter Cælorum motores ac supra Cæli verticem ponit, in super. 7. Morali ad idem cap. 17. fortunatorum minus sapientem bonum gubernatorem genium esse, sicut male compæctæ nauis bonus quandoque accidit Nauclerus. Sed, licet aliunde, ut vidimus, Angelos esse, & plures, quam cælestium orbium motores probauimus; aut ex eorum orbium motu, tam ipse, quam eius discipuli, & Theologi antiquiores demonstrari in primis Angelorum existentia, ratione pure naturali, censente cuius proinde, primum, deinde de reliquarum rationum, quæ afferri solent efficaciam, & euidentiam agendum forsitan ex tuto erit, ut in re præsentem sententia firma feratur.

4. Bupalus noster satis erudito, docto, & prolixo tomo de Angelis, quæstio. 2. difficultat. 1. paragrapho 6. demonstrationem esse censet duplici via. Primo ex cælorum Astrorumque, quæ de facto in rebus sunt, natura, & motu volubili, seu rotatione: secundo ex euidenti naturali repugnantia corporis, quod de se, atque ab in trinfeca sua forma, tanquam à virtute in orbem, actiua rotetur: ut is motus necessarius ab alio extrinseco impellente ac mouente actiue debeat provenire & quidem libero, & intellectualem motorem: Hic autem

autem motor cælorum nequit esse Deus: ergo intelligentiæ, siue Angeli. His §. 4. præmittit cælum in orbem, circa orbis centrum moueri, vel astra saltem, è quibus efformandum argumentum æque probat ut ab ea questione apud Patres Prædicos, & Mathematicos Neotericos abluatur: nam cæli motu suo astra sibi affixa secum moueant, an illis quiescentibus astra per illos suis quasi canalibus, moueantur. Aliorum verò discursibus ex motu hoc cælorum reiectis ita ipse solidius arguit à veritate *omissis autem*, quod nequit motu aliquo moueri à causa necessaria, & determinata ad vnum, debet à causa intelligente & libera (alia enim causa actiua non est,) moueri: atqui cælum nequit moueri motu circulari à causa necessaria, & determinata ad vnum: ergo à causa libera, & intellectualem moueri circulariter solummodo potest. At ipsum cælum causa intellectualem, & libera non est; ergo à se, ut à causa libera intellectualem moueri circulariter nequit, enthymema hoc euidendi subsumptum, & consequentia, constat. Primi Minor probatur. Motus circularis cælorum, non est motus ad vnum, sed ad plura, quorum vnum deferatur, alterum verò acquiratur, ut patet; ergo nequit provenire à causa necessaria, seu naturali, & determinata ad vnum, nec indifferente ad ipsum, vel alterum, siue extrinseca cælo ipsi, siue extrinseca sit. Confirmatur, adhuc euidens, si actiuam causam motus naturalem, & determinatam intrinsecam virtutem cælorum esse dicas: quia potentia intrinseca, actiua, naturalis, mobilis cuiusque ad suum motum, est ad terminum, propriumque bonum & perfectionem qua carere necessario debet, ut moueatur, & qua habita, quiescat necessario, ac nequeat ad similem adhuc perfectionem, terminumque, & bonum suum à se moueri, cum præhabiti possessione, actuali æque eius appetitus facietur, & actu expleatur: ut in rebus omnibus naturalibus patet. Neque enim aqua, frigore hoc indiuiduo habito aliud indiuiduum appetit, ad illudque mouetur, ut præhabito relicto hoc aliud acquirat: nec corpus vllum elementale, aut mixtum de se ipsum proprium locum reliquit, ut alium æque sibi connaturalem, & commodum acquirat, ut patet: quod autem bonum sublanaris orbis sit cæli motus, & circularis, satis non est, ut ipsum motum, & sublanaris orbis commodum ex se, suæque naturæ, & quasi primariæ intentione, cælum appetat, ac intendat & enim proprium cuique bonum maxime bonum, & appetibile per se, & primario est, non autem bonum alterius; licet, secundario, & per accidens ex proprii boni appetitu, vel alterius, vel communis boni appetitu, & inducatur: ita ex conjunctione, & dispositione inclinationis, & appetitus rerum de proprio bono in vnaquaque, altera alteram moderante, & concupiente communi vniuersi bono sapientissime à Deo prouideretur. Hinc scite Aristoteles 2. Politicor. cap. 2. quod enim multorum commune est, in eo minima adhibetur diligentia. Nam de propriis maxime curant homines, de communibus autem minus, quam quantum singulis competit, ex qua apud homines experientia deprehensa ad naturalem rerum appetitum (qui per imitationem rationalis translatitur appetitus est, ac dicitur) idem seruata proportionem conuenit.

5. Confirmatur quia, ut amicorum bona appetamus serio, deque eorum affectione delectemur vehementer, opus sane est, ut amicitia amore interueniente cor, animæque vna nobis cum amicis sit, teste Arist. 7. Moral. ad eundem cap. 7. ut ita illorum commoda, ut propria æstimemus, ac serio, & adenter appetamus, quia amoris interuentu illa communia nobis sunt Aristotele attestante 8. ethicorum. cap. 9. & communi hominum sensu & experientia ex quibus manifestè sit, nullius rei appetitum, quod nostri imitatum, & per translationem est, per se, & primario, in bonum alterius, vel communis ferri naturaliter posse, quare nec cæli appetitum in motum circulem suum, quantumvis orbi, sublanari proficuum de motu corporum à propriis, & connaturalibus sedibus: ut pro vniuersi commodo vacuum replant, ipsi connaturale non esse patet; siquidem grauitant cum attrahuntur, ut quidem aliorum motorum corporum, quibus contrigua

sunt, & in quorum locum succedunt; non autem ita succedentium natura virtute, & inclinatione, ut in physicis ostendimus. Similiter, quod brachium ictui, quo percutit, exicipiendo proprii commodi, quasi oblitum, se obiciat, ne caput feriat, ne ita totius corporis ex capite pendens commodum deficiat, ex animali motu, seu animæ (quæ totius commodum natura sua curat) imperio despotico in membra corporis venit; non verò ex naturali brachij ipsius impetu, & inclinatione natura: quanquam tunc etiam proprii commodi brachium consulit, illudque illo motu intendit, ut doctè Galen. de natural. facult. cap. 6. partes siquidem corporis maxime vnum præferim, in homine faciunt: denique, quod de Pelicano dicitur proprio nostro pectus icere, ut sanguine, quo alendus erat, fuso pullos, vel à se, vel à serpente occisos respiciens vitæ restituat, incertum reputatur ab Ildoro 12. originum cap. 7. Augustino in Psalm. 101. ad id *similis factus sum Pelicano*, de quo plura Albert. 23. de Anim. lib. cap. 20. ac plurima Lorinus noster in Psalm. & verba citata. Sed admissa illa Pelicani historia, ut veritas, id agi à Pelicano certius esset, ut nimio sanguine exuberantis, quandoque onere leuaretur: certum ergo naturalium omnium percursu sit; nihil à se moueri, siue in motum alteri, ac non potius, sibi proficuum primario, & directe propria forma actiue inclinare: quare, & inclinationem cæli ad circulem motum ob commodum orbis sublanaris naturalibus, principijs, & experimentis naturæ totius, aduersari proindeque, eius circulem motum ab alio extrinseco mouente esse, iuxta naturalia principia, debere, ac nusquam à cæli intrinseca forma posse provenire, id quod de quocumque cælo possibili æque efficaciter probatur. De eo vero quod de facto est, ac rotatur vltimes ostenditur: quia alias æterna eius à motu isto quies post vniuersale iudicium futura ex 5. Thom. 1. 2. d. 11. q. 2. art. 6. ad 3. & in 4. d. 13. q. 1. art. 13. quæst. 11. 1. & alibi, & Theologis communiter contra eius internum impetum, & violenta foret; quod Diuinæ prouidentie perfectioni repugnaret: nempe creatum aliquid perpetuæ violentiæ damnare ac deuincire, iam vero, si ab extrinseco motore intellectualem, & libero (utpote ad indeterminatum effectum & locum hunc, scilicet vel illum priori relicto impellente mouendum circulariter cælum est, atque recursus ad Deum, ut causam particularem actiuam pro naturalibus effectibus Philosophum non deceat (quem pudeat cum ita recurrente Anaxagora ab Arist. ridenti 8. Physicorum text. 2. & 1. metaph. cap. 1.) intellectuales substantiæ creatæ libere cælum mouentes ex circulari eius motu, naturali discursu, certo esse deducuntur: quod ipsum est Angelos à posteriori ex puris naturæ principijs demonstrari.

6. Hæc omnium summa est quæ paragraphis pluribus doctè, & acutè Bupalus, & quæ pro eius rationis euidencia naturali possunt asserti. Sed quamvis videam ea, & Aristotelicorum & Platoniorum ipsa videntium autoritate Theologos veteres (paucis exceptis) Angelorum existentiam quasi exploratam à ratione docuisse; eam tamen longe à demonstratione distare certum mihi est. Primo quia circularis motus cæli, vel Astrorum huic demonstrationi necessario supponendus, (ut Bupalus facit §. 4.) euidens ac certum à ratione non est, cum steret in Mathematicis recensiones, quæ antiquorum rationibus pro circulari cæli motu perperis ipsum quiescere, terram vero in gyrum volui docuerint, ut ex nostro Claudio cap. 10. in primum equæ sphaeræ Sacrobolci refert Bupalus citatus, versu: *Notandum est*. Et quidem, si Philosophi ea ratione, (quantum ad Bupalum persequitur) agenda res sit, terra, cuius cæli totius influxus referunt à se ipsa videtur circumscenda, ut toto suo commodo, (in quod primario & per se res omnes naturales suo opte ingenio inclinant) fruatur; non autem cælum ipsum, quod nullum ex eo motu, & influxu commodum capit: quare ex incertitudine motus circularis cælorum, ex quo discursus procedit, à demonstratione deficiet. Secundo cum cælum pars vniuersi sit mirabili concordia cæteris coherens, ipsumque componens, & cum nulla reliquarum orbis partium contrariis qualitatibus, (ut

ipsi, ut particulari causæ tribi. Namque enim nihil est omnibus adstantibus species visuales diffundi competunt: atqui nulla est specialis ratio in motu cæli, etiam ab extrinseca intellectu, & libera causâ admissi futuri) adstante etiam, & admissa aliunde existentia Angeli; specialiter huic proportionata præ Deo: utriusque enim adfuit, & vires, ita cælum volendi prohibito potestas & libertas: neque aliquid apparet, in eo motu, quod Angeli potius quam Dei potestatem & voluntatem determinate requiratur: ergo non est eorum existentia, etiam, & adstanti Angeli is motus cælorum potius, quam Deo, tribuatur: nedum ut existentia, & assistentia Angeli, nullquam aliunde supposita, ex eo motu demonstraretur melius efficacia suaderetur.

10 Huc usque fere Aristoteles noster t. 1. in 1. p. d. 1. sect. 1. num. 2. circa recursum ad Deum: quibus, dum ea omittit Quirios t. tract. 8. d. 30. sect. 1. num. 4. tacitus dissentit, & principio non recurrendi ad causam primam pro effectibus particularibus produendis (quod vult absolute finem num. 8.) admissio argumento ex energumenis, & magicis effectibus (quod efficacissimum ad præsens reputatur) firmitatem imponit. Sed tamen primam huius argumenti partem non euacuat de non supposita existentia, & assistentia Angeli ad cælorum rotationem, sed potius contra eam negantes demonstranda ratione: cum enim, & Deum esse, certum sit, & proportionatum huic cælorum motui efficiendo, æque atque Angelum quemvis, qui esse admittitur dummodo aliunde Angelum existere, & assistere nobis constet, ad Angelum, qui esse non constat, pro eo efficiendo recursum ineptior est, quam ad Deum, qui existens, & proportionatus & assistens illi motui nobis innotebit: imo ad ipsum ubi causæ creatæ effectum aliquorum non apparent, recurrendum necessario est, ut in prima rerum productione, & creatione clarescat, sed tamen ex his, quæ Quirios idem contra euidenciam rationis huius ex motu cælorum impetere adducit num. 4. secunda hæc probationis pars, seu probatio valde fœdatur stando quippe rationi, & naturalibus principiis de Angelorum natura rationis solius lumine assequibilibus, Angelus in puris naturalibus, minus aptus, & proportionatus est, cui orbicularis cælorum motus constans, & pro statu sublunaris orbis corruptibilis, perpetuus a Deo committatur, prohibito exequendus: cum natura hæc peccabilis absolute sit, postquam Deo id committitur, non obediunt: tum, quia ille Deus non est, cuius propria est impeccabilitas: tum, quia de facto Dei præcepto alteri non paruit, sed aueratus fuit, ac deliquit: quare in mouendo cælo, ex suis naturalibus posset absolute non parere, sed motum libere omittere, sic omissione sua universi corruptibilis ordinem inuicere, & si posset (ad quod maior creatura potestate, ac forte infinita virtus requiratur) inuicere non posset. Beatitudinis verò Angelorum status (ex quo ipsis impeccabilitas accedit) scientia, quæ media defutura sub gratiæ auxiliis huius congruis in cælorum motione obedientia eorum, cum supernaturalia sint, rationi naturali demonstrari nequeunt: cum autem Deus, & universi author sit, eiusque optimæ gubernationi iure distinctus & quod naturalium causarum (cuiusmodi cælum est) effectus influxus, & operationes efficaciter omnes & singulas decernens, constant, ac perpetuo cælorum motui se ipso insistere, aptior, accommodatiorque ratione naturali sola attenda videtur suaderi.

CERTAMEN III.

Quid ex variis energumenorum effectibus miris de Angelorum existentia, & quædam efficacia ratio naturalis ostendat.

Effectus huius ratione naturali sola demonstrari, vel saltem maxima efficacia Angelorum existentiam suadere putant Philosophi, & Theologi

citati cert. 2. num. 3. init, & Bubalus ibi citatus dist. 2. art. §. 2. fulissime: de maxima verò efficacia, quæ fere demonstrationem pertingat, Vazquez, Ioannes Præpositus, & Quirios eo etiam numero sub inferius citati experimur enim, atque gentium omnium professionis, religionis, & rationis cuiusvis historis (quibus fidem adhibendam esse, in dubium, atque evidens est) legimus, effectus hosce ab energumenis arreptitiis, & Magis, qui non ipsorum solum, sed nullius corporæ substantiæ virtute naturali fieri possunt in primis tantæ virtutis motuæ localiter ipsorum, vel plurium hominum robustorum, vel detentius, vel impulsus viribus repugnent, & cum victoria obstant, magorum opera perexiguis, & improporionatis, rebus, ac verbis effecta: itidem idiotæ, & linguarum, scientiarumque proflus ignari variis linguis expeditissime loquantur, atque in quavis scientia disputant disertissime, occulta quandoque nullique hominum altius præterquam homini, de quo loquuntur, nota, ac loco distantissima, neque ipsis nota, quartam sacris aduocationibus permittitur denuncient, & futura, ex ignotis nobis causis, certissimis coniecturis (quas sæpe eventus probant) prædicant: quo etiam spectant frequentia Idolorum apud gentes oracula, & de futuris, nec semel, nec casu vera, sed ex occultis causis, apud homines obuentura, quandoque verò falsa deceptoriorum. Hæc siquidem omnia robustioribus, quam corporis energumeni, aliisve corporæ substantiæ, viribus fieri: certum est. Cum alij, quantumvis in futurum, & phrenesim vehementissimam acti homines, non tamen energumeni, eo virium non excedant, neque ab intrinseca, & nativa, neque ab aduentitia aliqua virtute, aut humore corporis ipsis obuentium: ergo ab aliqua substantia corporis omnibus potentior, ac subinde spiritali, & intellectiva: ea omnia pronenire euidenter, atque, ut minimum, efficacissime, ac prope euidenter ratione naturali monstratur: id, quod in locutionibus ratiociniis Diuinationibus, & oraculis statuarum, sacrificulorum, varum gentilium, & energumenorum aptius adhuc est; substantiam, scilicet, scientiarum, linguarumque peritissimam, & quæ prædicunt futura, vel occulta locoque energumenis ignoto intelligentem, quare & intellectuum statuis, vatis, & energumenis, ut instrumentis vtendo ea omnia præagere: hæc autem solum Angelus esse potest: ergo ex his effectibus euidenter, vel prope, Angelus esse, siue Angeli existentia conuincitur.

2 Minorem (quæ sola euidenciam, siue efficaciam prope euidenciam, desiderare videtur) probare efficaciter contendunt Vazquez, & Quirios, quia ea substantia intellectualis in eis delitescens, & viros, illos effectus, cum per energumenos, & statuas, vates, magos, & res magicas, operans Deus esse non potest nec anima separata spiritalis, & intellectiva alterius de anima enim energumeni causam esse non posse, & per se patet, & euidencissima experientia: quia, cum dependentia à corpore, & limitatione facultatum, & organorum eius operatur, ut patet contra Plutarchum recitatum cert. 1. num. 5. versus finem: sicuti, & de anima varum sacrificulorum Magorum, & incantantium ipsorum: quia, & alios suis incarnationibus, orationibus, & sacrificiis inuocant: ultra hæc verò nil, præter substantiam, intellectivam, spiritualement completam de se esse, intelligi potest, quæ Angelus est, de cuius existentia disputatur: ergo ex his effectibus Angeli existentia euidenter, vel saltem efficacissime ratione naturali conuincitur. Dei specialem, atque, ut particularis causæ in hos effectus influxum reici euidenter putant Vazquez, & Quirios generali illo principio, quod ridiculus, & irrationalis sit in naturalium effectuum causis designandis recursum ad Deum: quod tamen principium, quantum ab euidencia naturali distat, ubi aliunde adesse particulares causas, eisque proportionatas, & aptas magis ad eos effectus, quam Deum non constat, patet ex dictis cert. 2. num. 9. Noster Vazquez in arreptitijs fueritibus probat quia videntur eos interdum ad tempus aliquod musica (vt Sauli contingebat) ac medicamentis alijs sanari: quia mimimum, Dæmones eos torquere, effectusque illos in eis efficere nequeunt,